

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീ രംഗനാഥദിവ്യമണിപാദുകാഭ്യാം നമഃ

ശ്രീകവിതാർകികസിംഹസ്യ സർവതന്ത്രസ്വതന്ത്രസ്യ
ശ്രീമദ്വേങ്കടനാഥസ്യ വേദാന്താചാര്യസ്യ കൃതിഷു
ശ്രീരംഗനാഥപാദുകാസഹസ്രേ

॥ ബഹുരത്നപദ്യതിഃ ഷോഡശീ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ശ്രീ രംഗനാഥദിവ്യമണിപാദുകാഭ്യാം നമഃ

|| ബഹുരത്നപദ്യതിഃ ഷോഡശീ ||

ശ്രീമാൻ വേങ്കടനാഥായഃ കവിതാർകികകേസരീ |

വേദാന്താചാര്യവർയോ മേ സന്നിധത്താം സദാ ഹൃദി ||

മുഖബാഹുരുപാദേഭ്യോ

വർണാൻ സൃഷ്ടവതഃ പ്രഭോഃ |

പ്രപദ്യേ പാദുകാം രന്തൈഃ

വ്യക്തവർണവ്യവസ്ഥിതിം || 16.1 ||

മണിഭിഃ സിതരക്തപീതകൃഷ്ണൈഃ

ഭവതീ കാഞ്ചനപാദുകേ ! വിചിത്രാ |

യുഗഭേദവികൽപിതം മുരാരേഃ

യുഗപദുർശയതീവ വർണഭേദം || 16.2 ||

നവരത്നവിചിത്രീതാ മുരാരേഃ

പദയോസ്ത്വം മണിപാദുകേ ! വിഭാസി |

നവഖണ്ഡവതീ വസുന്ധരേവ

പ്രണയാജ്ജൻമദുവം സമാശ്രയന്തീ || 16.3 ||

സഹസാ വിനിവേദ്യ സാപരാധാൻ

ത്വദധീനസ്വപദേ മുകുന്ദപാദേ |

അരുണോപലസക്തമൗക്തികശ്രീഃ

സ്മയമാനേവ വിഭാസി പാദുകേ ! ത്വം || 16.4 ||

ബഹുരത്നസമുദ്ഭവം മയുഖം
 തവ മന്യേ മണിപാദുകേ ! മുരാദഃ |
 ചരണോപഗതം മയൂരപിംഹരം
 മകുടാരോഹണസാഹസം പ്രമാർഷ്ടം || 16.5 ||

പ്രഭയാ ഹരിനീലമൗക്തികാനാം
 വികസന്ത്യാ ദിശസീവ പാദുകേ ! ത്വം |
 മധുഭിച്ഛരണാരവിന്ദലക്ഷ്യാഃ
 സ്രജമിന്ദീവരപുണ്ഡരീകബദ്ധാം || 16.6 ||

തവ മാധവപാദുകേ ! മണീനാം
 പ്രഭയാ ദേവി ! സിതാസിതാരൂണാനാം |
 വഹതേ ഗിരിശന്യ മൗളിഗംഗാ
 കുമുദേന്ദീവരപദ്മകാനനാനി || 16.7 ||

പൃഥഗ്വിധാനാം ദൃതിഭിർമണീനാം
 ത്യാം പാദുകേ ! ലോഹിതശുക്ലകൃഷ്ണാം |
 വിഹാരഹേതോരിഹ രംഗഭർതുഃ
 പാദാനുഷക്താം പ്രകൃതിം പ്രതിമഃ || 16.8 ||

തമാലനീലദൃതിമിന്ദ്രനീലൈഃ
 മുക്താനുവിദ്ധാം മണിപാദുകേ ! ത്യാം |
 അവൈമി രംഗേശ്വരകാന്തിസിന്ധോഃ
 വേലാമവിശ്രാന്തഗതാഗതാർഹാം || 16.9 ||

അവൈമി രംഗേശ്വരപാദുകാദ്യാം
 അകാലകാൽയം വിഭവം വിധാതും |
 വജ്രേന്ദ്രനീലവ്യപദേശദ്യശ്യാം
 ബന്ദീകൃതം നൂനമഹസ്ത്രിയാമം || 16.10 ||

പദസ്യ ഗോപ്രീ ഭവതീ മുരാഭരഃ
 മണിസ്യശാ മൗക്തികരത്നഭാസാ |
 അന്തർദ്വേശം സാഞ്ജനയാ മുനീനാം
 അനക്തി കർപൂരശലാകയേവ || 16.11 ||

മുക്താമയുവപ്രകരൈഃ സുഭദ്രാ
 കൃഷ്ണാ മഹേന്ദ്രാപലരശ്മിജ്വാലൈഃ |
 മാന്യാ മുരാഭരമണിപാദുകേ ! ത്യാം
 വിഹാരയുക്താ വിജയം വൃണോഷി || 16.12 ||

വിചിത്രവർണാം മണിപാദുകേ ! ത്യാം
 ഛന്ദോമയീം സാമനിബദ്ധഗീതിം |
 മുനീന്ദ്രജുഷ്യാം ദ്വിപദാം മുരാഭരഃ
 പ്രത്യായികാം കാഞ്ചിദ്യചം പ്രതീമഃ || 16.13 ||

പ്രസേദുഷീ ഗോത്രഭിദഃ പ്രണാമൈഃ
 പുഷ്ണാസി രംഗേശ്വരപാദുകേ ! ത്യാം |
 മണിപ്രഭാസംവലനാപദേശാത്
 പ്രായസ്തുദർഹാണി ശരാസനാനി || 16.14 ||

ശോണാശൂനാം തവ ഹരിൻമണിരശ്മിഭിന്നം
 ബാലാതപം ബലിവിമർദനപാദരക്ഷേ ! |
 ശ്യാമീകൃതം ശുകശകുന്തഗണപ്രവേശാത്
 ശങ്കേ സതാം കിമപി ശാലിവനം വിപക്വം || 16.15 ||

സംഭിദ്യമാനമണിവിദ്രുമൗക്തികശ്രീഃ
 സൈരന്ധ്രീകേവ ഭവതീ മണിപാദരക്ഷേ ! |
 പ്രസ്തുതി രംഗനൃപതേഷ്വരണാരവിന്ദേ
 കസ്തുരികാഘൃസ്യണചന്ദനപങ്കചർചാം || 16.16 ||

ആതൻവതീമസുരമർദനപാദരക്ഷേ !
 ശുദ്ധാന്തപക്ഷുളദ്യശാം മദനേന്ദ്രജാലം |
 വൈഹാരികീം വിവിധരത്നമയുഖലക്ഷ്യാത്
 മൻയേ സമുദ്യഹസി മോഹനപിംഹരികാം ത്വം || 16.17 ||

രതൈർവ്യവസ്ഥിതസിതാസിതശോണവർണ്ണൈഃ
 ആലോകവദ്ഭിരജഹച്ഛൃതിസന്നികർഷൈഃ |
 ഭ്രഷ്ടും മുകുന്ദചരണാവനിമേഷദ്യശൃൗ
 സന്ദ്യശൃസേ ജനനി ! സംഭൃതനേത്രപക്തിഃ || 16.18 ||

ഗാരുത്മാന്തരിതമൗക്തികപക്തിലക്ഷ്യാത്
 ദുർവാമധുകരചിതം ദുരിതോപശാന്ത്യൈ |
 മാതഃ ! സ്വയം വഹസി മുഗ്ധധിയാം പ്രജാനാം
 മംഗശ്യാമാൽയമിവ മാധവപാദുകേ ! ത്വം || 16.19 ||

രംഗാധിരാജപദരക്ഷിണി ! രാജതേ തേ
 വജ്രോപസംഘടിതമൗക്തികവിദ്രുമശ്രീഃ |
 സക്താ ചിരം മനസി സംയമിനാം നിവാസാത്
 സുർയേന്ദുവഹ്നിമയമണ്ഡലവാസനേവ || 16.20 ||

ആസക്തവാസവശിലാശകലാസ്സുദീയാഃ
 പദ്മാസഹായപദരക്ഷിണി ! പദ്മരാഗാഃ |
 പ്രത്യക്ഷയന്തി കമപി ഭ്രമരാദിലീനം
 പാദാരവിന്ദമകരന്ദസപ്രവാഹം || 16.21 ||

അന്തഃ പുരാണി സമയേഷ്വഭിഗന്തുമേകാ
 രംഗേശിതുർജ്ജ്ഞൈപയസീവ പദാവനി ! ത്വം |
 മുകുന്താംശുജാലമിളനാദ്രുചിരൈഃ പ്രവാളൈഃ
 ബിംബാധരം സ്മിതവിശേഷയുതം പ്രിയാണാം || 16.22 ||

രംഗേശ്വരസ്യ മൃഗയോശ്ചരണാവസക്താം
 രക്ഷഃ കപീന്ദ്രമകുടേഷു നിവേശയോഗ്യാം |
 മന്ദയേ പദാവനി ! നിബദ്ധവിചിത്രരതാം
 മായാമൃഗസ്യ രചിതാമിവ ചർമണാ ത്യാം || 16.23 ||

ബധ്നാസി രംഗപതിവിഭ്രമപാദുകേ ! ത്യാം
 മായാകിരാതമകുടേ നവബർഹമാലാം |
 ആകൃഷ്ടവാസവധനുശ്ശകലൈർമണീനാം
 അന്യോന്യസംഘടിതകർബുരിതൈർമയുഖൈഃ || 16.24 ||

അന്യോന്യബന്ധുരഹരിൻമണിപദ്മരാഗാ
 രംഗേശ്വരസ്യ ചരണാവനി ! രാജസേ ത്യാം |
 ആത്മാപമാനവിഭവാച്ചരിതാർഥയന്തി
 ശൈലാത്മജാഗിരിശയോരിവ മുർതിമേകാം || 16.25 ||

താപത്രയപ്രശമനായ സമാശ്രിതാനാം
 സന്ദർശിതാരുണസിതാസിതരത്നപക്തിഃ |
 പുഷ്പാസി രംഗനൃപതൈർമണിപാദുകേ ! ത്യാം
 പ്രായഃ സരോജകുമുദോത്പലകാനനാനി || 16.26 ||

ദേഹദ്യുതിം പ്രകടയന്തി മഹേന്ദ്രനീലാഃ
 ശൗരേഃ പദാംബുജരുചിം തവ പദ്മരാഗാഃ |
 അന്യോന്യലബ്ധപരദാഗതയാ ത്യാമീഷാം
 ആഭാതി കാന്തിരപരാ മണിപാദരക്ഷേ ! || 16.27 ||

ആകീർണമൗക്തികഹരിൻമണിപദ്മരാഗാം
 അംഭോജലോചനപദാവനി ! ദാവയേ ത്യാം |
 തത്പാദവിശ്രമജുഷാം ശ്രുതിസുന്ദരീണാം
 വർണോപധാനമിവ മൗളിനിവേശയോഗ്യാം || 16.28 ||

ആസന്നവാസവശിലാരുചിരാസ്സ്യദീയാഃ
 പദ്മേക്ഷണസ്യ പദരക്ഷിണി ! പദ്മരാഗാഃ |
 സംഭാവയന്തി സമയേ ക്വചിദുഷ്ണദാനോഃ
 സദ്യഃ പ്രസൂതയമുനാസുഭഗാമവസ്ഥാം || 16.29 ||

മുക്തേന്ദ്രനീലമണിഭിർവിഹിതേ ഭവത്യാഃ
 പക്തീ ദൃഢേ പരമപുരുഷപാദരക്ഷേ ! |
 മന്ദയേ സമാശ്രിതജനസ്യ തവാനുഭാവാത്
 ഉന്മോചിതേ സുകൃതദുഷ്ട്യതശുംഖലേ ഭ്യേ || 16.30 ||

ഉദ്ഗീർണഗാഢതമസോ ഹരിനീലഭംഗാഃ
 താരാവിശേഷരുചിരാണി ച മൗക്തികാനി |
 ത്വത്സംഗമാത് സരസിജേക്ഷണപാദരക്ഷേ !
 സംയോജയന്തി നിശയാ ഭവമൗളിച്ചന്ദ്രം || 16.31 ||

വിഷ്ണോഃ പദേന ഘടിതാ മണിപാദുകേ ! ത്വം
 വ്യക്തേന്ദ്രനീലരുചിരുജ്ജ്വലമൗക്തികശ്രീഃ |
 കാലേഷു ദീവ്യസി മരുദ്ഭിരുദീർയമാണാ
 കാദംബിനീവ പരിതഃ സ്തുടവാരിബിന്ദുഃ || 16.32 ||

ഭാസാ സ്വയാ ഭഗവതോ മണിപാദരക്ഷേ !
 മുക്താഞ്ചിതാ മരകതോപലപദ്ധതിന്ദ്രേ |
 നിത്യാവഗാഹനസഹം സകലസ്യ ജന്തോഃ
 ഗംഗാൻവിതം ജനയതീവ സമുദ്രമന്ദയം || 16.33 ||

സൂർയാത്മജാ ഹരിശിലാമണിപക്തീലക്ഷ്യാത്
 ത്യാം നിത്യമാശ്രിതവതീ മണിപാദരക്ഷേ ! |
 ആദൗ ജനാർദനപദേ ക്ഷണമാത്രലഗ്നാം
 ആസന്നമൗക്തികരുചാ ഹസതീവ ഗംഗാം || 16.34 ||

പര്യന്തസംഘടിതദാസുരപദ്മരാഗാഃ
 പദ്മോദരഭ്രമരകാന്തിമുഷസ്ത്വദീയാഃ |
 തൃത്സംശ്രയേണ ചരണാവനി ! ശക്രനീലാഃ
 പീതാംബരേണ പുരുഷേണ തുലാം ലഭന്തേ || 16.35 ||

ശങ്കേ പദാവനി ! സദാ പരിചിൻവതീ ത്വം
 രംഗേശിതുശ്ചരണപങ്കജസൗകുമാർയം |
 അഗ്രേ മഹോദിരരുണോപലമൗക്തികാനാം
 പ്രാജ്യാം വിനിക്ഷിപസി പൽലവപുഷ്പപക്തിം || 16.36 ||

നിർഗച്ഛതാ ചരണരക്ഷിണി ! നീയമാനാ
 രംഗേശ്വരേണ ഭവതീ രണദീക്ഷിതേന |
 സൂതേ സുരാരിസുഭീനയനാംബുജാനാം
 ജ്യൗത്സ്നീം നിശാമിവ സിതാസിതരത്നഭാസാ || 16.37 ||

മരകതഹരിതാംഗീ മേദുരാ പദ്മരാഗൈഃ
 അഭിനവജലബിന്ദുവ്യക്തമുക്താഫലശ്രീഃ |
 കലയസി പദരക്ഷേ ! കൃഷ്ണമേഘപ്രചാരാത്
 കനകസരിദനുപേ ശാദ്വലം സേന്ദ്രഗോപം || 16.38 ||

വിരചിതസുരസിന്ധോർവിഷ്ണുപാദാരവിന്ദാത്
 സമധികമനുഭാവം പാദുകേ ! ദർശയന്തീ |
 വലഭിദുപലമുക്താപദ്മരാഗപ്രകാശൈഃ
 പരിണമയസി നൂനം പ്രാപ്തശോണം പ്രയാഗം || 16.39 ||

വിവിധമണിമയുവൈർവ്യക്തപക്ഷാം വിചിത്രൈഃ
 ജലനിധിദുഹിതുസ്ത്യാം വേദ്മി ലീലാചകോരീം |
 അനിശമവികലാനാം പാദുകേ ! രംഗഭർതുഃ
 ചരണനഖമണീനാം ചന്ദ്രികാമാപിബന്തീം || 16.40 ||

ചരണകമലസേവാസംഗിനാം രംഗഭർതുഃ
 വിനയഗരിമദാജ്ഞാം വർജ്ജിതൈരാതപത്രൈഃ |
 പുനരപി പദരക്ഷേ ! പുഷ്യസി ത്വം സുരാണാം
 ബഹുവിധമണികാന്ത്യാ ബർഹിപിംശരാതപത്രം || 16.41 ||

മരകതരുചിപത്രാ മൗക്തികസ്മേരപുഷ്പാ
 സ്തുടകിസലയശോഭാ ഭാസുരൈഃ പദ്മരാഗൈഃ |
 ഫലമഖിലമുദാരാ രംഗനാഥസ്യ പാദേ
 കലയതി ഭവതീ നഃ കൽപവൽലീവ കാചിത് || 16.42 ||

ബഹുമണിരുചിരാംഗീം രംഗനാഥസ്യ പാദാത്
 നിജശിരസി ഗിരീശോ നിക്ഷിപൻ പാദുകേ ! ത്വാം |
 സൂരതി ലളിതമന്തർലാളനീയം ഭവാൻയാഃ
 തരളഘനകലാപം ഷൺമുഖസ്യൗപവാഹ്യം || 16.43 ||

വിവിധമണിസമുത്ഥൈർവ്യക്തമാപാദയന്തീം
 ദിവസരജനിസന്ധ്യായൗഗപദ്യം മയുഖൈഃ |
 ഉപനിഷദുപഗീതാം പാദുകേ ! രംഗിണസ്ത്യാം
 അഘടിതഘടനാർഹാം ശക്തിമാലോചയാമഃ || 16.44 ||

സകലമിദമവസ്യേ ശാസനേ സ്ഥാപയന്തീ
 മുരമഥനപദസ്ഥാ മൗക്തികാദിപ്രകാരാ |
 പ്രകടയസി വിശുദ്ധശ്യാമരക്താദിരൂപാൻ
 ഫലപരിണതിഭേദാൻ പ്രാണിനാം പാദുകേ ! ത്വം || 16.45 ||

പ്രദിശതി മുദമക്ഷ്ണോഃ പാദുകേ ! ദേഹദാജ്ഞാം
 ശതമഖമണിപക്തിഃ ശാർംഗിണസ്തുൽയവർണാ |
 പരിസരനിഹിതൈസ്തേ പദ്മരാഗപ്രദീപൈഃ
 ഘനതരപരിണദ്ധാ കജ്ജളശ്യാമികേവ || 16.46 ||

കലയാപി ഹാനിരഹിതേഷു സദാ
 തവ മൗക്തികേഷു പരിതഃ പ്രഥതേ |
 ഉപരജ്യമാനഹരിണാങ്കതുലാ
 ഹരിപാദുകേ ! ഹരിശിലാമഹസാ || 16.47 ||

മരകതപത്രളാ രുചിരവിദ്രുമപൽലവിതാ
 പൃഥുതരമൗക്തികസ്തുബകിതാ നിഗമൈഃ സുരഭിഃ |
 ഉപവനദേവതേവ ചരണാവനി ! രംഗപതേഃ
 അഭിലഷതോ വിഹാരമഭിഗദ്യ പദം സ്തുശസി || 16.48 ||

സദോത്തുംഗേ രംഗക്ഷിതിരമണപാദപ്രണയിനി !
 ത്വദാലോകേ തത്തന്മണികിരണസന്ദേദകലുഷേ |
 പ്രതിസ്രോതോവൃത്തയാ പ്രഥിതരുചിദേദം ന സഹതേ
 നവാന്ദസ്ത്യാച്ഛന്ദ്യം നമദമരകോടീരമകരഃ || 16.49 ||

ജനയസി പദാവനി ! ത്വം
 മൂക്താശോണമണിശക്രനീലരുചാ |
 നഖരുചിസന്തതിരുചിരാം
 നന്ദകനിസ്ത്രിംശസമ്പദം ശൗരേഃ || 16.50 ||

|| ഇതി ശ്രീകവിതാർകികസിംഹസ്യ സർവതന്ത്രസ്വതന്ത്രസ്യ
 ശ്രീമദ്വേദേനാഥസ്യ വേദാന്താചാര്യസ്യ കൃതിഷു
 ശ്രീരംഗനാഥപാദുകാസഹസ്രേണ ബഹുരത്നപദ്ധതിഃ ഷോഡശീ ||
 കവിതാർകികസിംഹായ കൽയാണഗുണശാലിനേ |
 ശ്രീമതേ വേദേശായ വേദാന്തഗുരവേ നമഃ ||